

ԱՅԼՈՒՐՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐՑՏՈՎ...

ՄԻՍԱՔ ՄԵԾԱՐԵՆՑԻ ՀՈԳԻՒՆ

Պատուհանիս դէմ, նաւաբեկ, նստած եմ:
Դունչս փիւս մէջ, արմուկս ալ յեց՝ զիրքերուս,
— Զոր փակեցի ձեռքով մ'անյոյս եւ անյոյզ,—
Կը մենանամ բազմոցին վրայ: Կը մտածեմ...

Յիշատակի գոյնով, դալուկ ու նրբին,
Սեպտեմբերեան քանի մը վարդ, յամրաբար,
Ծաղկամանին մէջ կ'աղուորնան գլխիվայր...:
Զըւող ամրան վերջին հրաժեշտն է արփին...:

Առեւանգած կապոյտին հարսն ոսկեթել,
Պիտի վիշապը վաղն ամպէ, ու ոռնա՛յ...:
Պատուհանէս ներս չոր տերեւ մը կ'իյնայ...:
Արեւն ասպար եթէ ըլլա՛ր, շողն ալ՝ տէգ...:

Հեզ եղկութիւնն է լոկ բոպէն փողփողէջ...:
Լա՛յն բանալ փեղկդ ու տալ ճակատըդ արփույն...
Դեղին, դալար, լուսաշունչն երփներփուն,
Դեռ տերեւները կը խայտա՛ն, պարի մէջ:

Առտըւան պէս չի մշշանար շունչդ օդին:
Ռունգդ է թրթռուն թարմութենէն զարնասիւք...
Երկնազեղման ընդունարան երկրագոյգ,
Ներսըդ կ'օծուի գոլորշիովն հեշտ հոտին:

Կը պահես զայն՝ զերթ սրուակի մէջ անխից...
(Չանօսքանա՛ր... ա՛հ, չցնդէ՛ր, բոյր առ բոյր,
Մինչ ունենալ զայն կարծէիք թաքթաքուր...)
Լիաշնչե՛լ զայն անկորուստ... անկսկի՛ծ...:

Անդո՛րրն է արդ, ըսփովի չափ մեղանուշ...:
Կը նըմանի սիրելիի մ'որ անդարծ
Պիտի մեկնի, եւ փին փիւղ մէջ լըքած,
Լալու պատրաստ աչքիդ ժպտուն՝ կը մնայ ուշ...:

Ո՛վ այս անդորրը... Ննջող լի՛ն ոսկեղէն,
Ուր, մի առ մի, խիճերու պէս խորասոյգ,
Սշտարակէն թափած կ'իյնան թրթռայոյգ՝
Ծանրը ժամերն որ ալիքներ կ'աղեղեն:

Սապնջական լըճին համբո՛յր ըսպիտակ,
Անուրջներու յոյլ կարապներն հրպանցիկ,
Կիսաքընար՝ կը տարագրին սըլացիկ...
Կամ կը ցնորի՛ն՝ կըտուցն իրենց թեւին տակ...:

Յանկարծ խայտիտ մը կը մտնէ, լիայոյս,
Սաղարթին մէջ որ լուսամուտս է գորգեր.
Կը ժխպակի՛ հոն փնտռելով թառ ու կեր,
Նայուածքիս իսկ փայփայանքէն տալով խոյս:

Վեհանծնութիւնն արասիային կ'անծրեւէ,
Լայնափեռեկ զանձանակին մէջ ձորին,
Մանրատերեւ իր ոսկիները դեղին,
Զոր հովը, մերթ, ճամբուն վըրայ կը ցրուէ...:

Ճամբո՛ւն՝ ուրկէ, տարափին տակ անօգուտ,
Ծեր մուրիկին կ'անցնի ե՛րգը գլխահակ...
Ո՛ղջ թէ մեռել՝ ամէնուն բիւր բիւր մաղթանք...
Ո՞րն ընդունիլ իբրեւ բաժի՛նը հոգւոյդ...:

Կարծես թէ նէյ մ'է տէրվիշեան թախիծի՛
Ինքնամոռաց կանչն արթորի մը, հեռուն...
Հովիւ անհօտ, պարմանին շէրն է խոհուն,
Երկարածի՛գ՝ ուղին պէս ուր կը սուզի:

Բարձած իշուն՝ ճիւղեր խրոխ ու կոտոր,
Պառաւ մ'ահա կ'ընծայէ քիչ մը անտառ.
Տըղեկ մ'ալ յոյն՝ կը վաճառէ, միալար,
Գիւղ, ձոր ու լեռ.—«Կըտա՛ւ, աննո՛ւխ ու ծոթո՞ր...»:

Շաղփաղփի շեմեր շրճընդածայն կը ցնծան,
Օղածածան մունջ եղերգին անտաքեր.
Մինչ մանուկները քեզ կը զգա՛ն, սեպտեմբեր,
Եւ ա՛լ չունին իրենց աւաչն ամառուան:

... Օ՛հ, այս բոլոր տի՛ւր խոնարհ՝ ասղէնի,
Որ գերերկրի մը քաղցրութեամբն է օծուն...
Միջոցին մէջ՝ յագուրդի տօն մ'ասմազուն,
Միջոցին մէջ՝ ուղեհրաւէր մը զաղտնի...:

Ու կը լըսեմ թեւարախում մը խորին՝
Անհրնարին, այլուրներուն կարօտով...
Կը բանաէ ինք իր մէջ կըտուց մը վրդով՝
Երգ մ'որ չանցնի՝ պիտի սրտէն եթերին...:

... Ըսէ՛, սակայն. — սա մեծ գրգումն արփաւէտ՝
Գըզումը չէ՞ Ոսկեգեղմին, ո՛վ հոգիս...:
Եւ դուն ինչո՞ւ անոր հեղմամբ չըյագիս՝
Կրկներեւոյթ տարաշխարհի մ'ակընդէտ...:

Պատուհանիդ մօտ, խեղճ մարդ, զո՛ւր կը մտածես...:
Միզակորո՞յս, առագաստով պատառուն,
Նաւակդ ինչո՞ւ արկածագրել խութերուն...:
Գէթ պա՛հն ըմպէ, թէ իսկ նաւե՛լ ուխտած ես...:

ՎԱՀՐԱՄ ԹԱԹՈՒԼ

Լ Է Վ Է Ն Տ Ք Է Թ Ի Թ Ը

Հսկայ, մեծաշուք ժեռուտ ու չեչոտ
լեռներու վիթխարի վեհադար փռումաժքը,
եւ իրենց այգ ախտան կոթող ցցունքներու
հոյակապ աշտարակաշար սարումքն ու
կեցումաժքը, յաւիտենական արձաններն
այս՝ բնութեան տաճարաց վսեմ՝ կերտումա-
քին, ուր կարելի է կարգալ գարերու պատ-
մութիւնը ա՛յնքան հետաքրքրաշարժ ու
որչա՛փ յարաշարժ շերտակի ու շեշտակի
շրջումներովն ու յեղաշրջումներովն, որոնք
քստմնելի, յիշատակելի անցնող գէտքե-
րով, գէմքերով, ցարդ, խոհերու ու խոր-
հուրդներու առանցքը կազմած են ու պի-
տի կազմեն: Այս անխօս, անգօս, այլ սա-
կայն կուռ պատմութեանքները կողերու ու
կողմերու արձանագրելէն անգիր ու քար-
գիր, եւ յարուշար փեռեկտուն կուռ ու

բուռ կուշա կոչերով սրախոց տէգէն ունի-
զակէն, գունտերէն ու հրապնդակներէն
քարխոց, փեթուկուած ու ճեղքուումաժ
բնութենէն ալ ու փորձումաժ, եւ այս ամե-
նովը գեռ անսարս՝ կը պատմեն ու պիտի
պատմեն ազատութենէն ու ազատորդինե-
րէն: Այս ամեհութիւններու բունը եւ հու-
նը ջրաւաղաններու, որոնք գիլ գիլ, եր-
բեմն գիլ ու գիլ, շառաչ ու հառաչ՝ խոր
խռուշներէ, կրանիթ կուրծքերէ հոսուն ու
յորդուն քանի՛ ծարաւներ յագեցուցած,
այրած ու պապակած որչա՛փ շրթներ գո-
վացուցած հարազատաց ու ազատաց, եւ
երբեմն ալ վայրենի ու բորենի շրթնե-
րու արիւն փսխունքով աղտեղած ու ժե-
խած: Հսկայ այս տեսարանները, որոնք ահ
ու սարսափ ազդած են դիտողին ու գրկի-